

Намазова Юлія Ісмаїлівна

доктор філософії з публічного управління та адміністрування,
асистент кафедри публічного управління та менеджменту
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СЕРВІСНИХ ЦЕНТРАХ МВС

Цифровізація є ключовим фактором розвитку сучасного суспільства та економіки. Вона охоплює широкий спектр процесів, пов'язаних з використанням цифрових технологій для трансформації різних сфер життя. В Україні цифровізація набула особливої актуальності в останні роки, ставши одним із пріоритетних напрямів державної політики. Міністерство внутрішніх справ України (МВС) активно впроваджує цифрові технології для покращення якості надання послуг громадянам. Цифровізація територіальних сервісів МВС України є важливим кроком у реформуванні системи надання послуг населенню. Вона спрямована на підвищення ефективності роботи сервісних центрів, зменшення бюрократичних процедур, запобігання корупції та покращення якості обслуговування громадян.

Варто акцентувати увагу на масштабності процесів цифровізації, що відбуваються у сфері внутрішніх справ. Автоматична реєстрація місця проживання, отримання витягу про відсутність судимості, електронний кабінет водія, отримання статусу належного користувача, перереєстрація транспортного засобу, реєстр зброї, електронний кабінет постраждалого – це далеко не весь перелік онлайн-сервісів, які надає Міністерство внутрішніх справ України. У 2024 році запрацював Кабінет водія для бізнесу, який дозволяє юридичним особам набагато простіше та ефективніше здійснювати управління транспортними засобами і отримувати сервісні послуги онлайн. Також цього року з'явилася можливість онлайн обміну чи відновлення посвідчення водія. Зауважимо, що кожен із цих сервісів демонструє не лише цифровий прогрес держави, а стає детермінантою зниження рівня корупції, забезпечуючи прозорість та автоматизацію процесів, що у свою чергу, зменшує кількість особистих контактів між посадовими особами та клієнтами [5].

Цифрову трансформацію реалізації повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, прозорість діяльності та відкриття даних у Антикорупційній стратегії на 2021-2025 рр. визначено як фундамент для мінімізації корупційних ризиків у їх діяльності [5]. Метою цієї інституції є досягнення суттєвого прогресу в запобіганні та протидії корупції, а також забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування[1].

Починаючи з 2016 року, система міжрайонних реєстраційно-екзаменаційних відділів (МРЕВ) зазнала докорінної трансформації, перетворившись на систему сервісних центрів МВС. Ця реформа мала на меті не лише зміну назви, але й фундаментальну зміну принципів функціонування, спрямовану на боротьбу з корупцією та забезпечення прозорості в наданні адміністративних послуг. Серед досягнень цифровізації варто відзначити автоматизовану електронну чергу (АЕЧ), яка була запроваджена в територіальних сервісних центрах (ТСЦ) МВС з метою оптимізації обслуговування громадян, зменшення черг та підвищення ефективності роботи. Однак, на практиці, використання АЕЧ виявило ряд недоліків, які потребують аналізу та вирішення, серед яких: феномен «нічного чергування» громадян на території ТСЦ МВС України, обмежена кількість доступних місць на день, передчасне завершення онлайн-реєстрації в автоматизованій системі електронної черги територіальних сервісних центрів МВС України, маніпуляції та зловживання з боку працівниками ТСЦ (наприклад використання ботів для масового резервування місць у черзі, що створює штучний дефіцит талонів, перепродаж талонів на чергу). Усі приведені факти сприяють формуванню корупційних схем, які систематично викривають правоохоронці в територіальних сервісних центрів МВС. Наразі реформа сервісних центрів МВС ще не завершена і її пролонгація має на меті максимальну цифровізацію і скорочення бюрократії у процесі надання послуг, що дозволить мінімізувати корупційні ризики [2].

Випадки зловживання службовим становищем працівниками ТСЦ МВС є показовим прикладом корупційних ризиків, що існують в системі надання адміністративних послуг для отримання неправомірної вигоди. Виявлені факти корупційних злочинів у ТСЦ МВС Вінницької області свідчать про наявність системних проблем. Так за 2024 рік було зафіксовано 4 випадки вчинення корупційних злочинів співробітниками ТСЦ в обмін на грошову винагороду, серед яких: видача технічних паспортів на автомобілі, які перебували закордоном; видача технічних паспортів особам, які фактично проживають на окупованих територіях України; видача державних номерних знаків позачергово на автомобілі преміум класу. Окрім того, очільник МВС наголосив, що у рамках реформи за останні чотири місяці 25 керівників регіональних і територіальних сервісних центрів було знято з посад. Ті, хто сьогодні претендує на заняття нових посад після реорганізації проходять тест на поліграфі [2]. Урегулювання описаних фактів у ТСЦ МВС потребує системного законодавчого забезпечення інтегрування у роботу посадових осіб принципів професійної доброчесності. Зокрема, виникає нагальна потреба в прийнятті Закону України «Про сервісні послуги та сервісні центри МВС», приведення нормативно – правових актів, які регламентують діяльність, відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» [3].

Отже, необхідно вжити комплексних заходів для технічного вдосконалення системи, підвищення цифрової грамотності громадян, боротьби з маніпуляціями, покращення організації роботи та підвищення кваліфікації персоналу. Це дозволить створити ефективну та прозору систему

обслуговування громадян, яка відповідає сучасним вимогам. Впровадження ефективних заходів протидії дозволить підвищити якість надання послуг, зміцнити довіру громадян до державних інституцій та створити антикорупційне середовище. Необхідно запровадити системні заходи для боротьби з корупцією в системі надання адміністративних послуг, запровадивши більш прозорі механізми обслуговування, шляхом цифровізації процесів та зменшення людського фактору. Разом із цим невідворотність покарань має залишатися одним із ключових факторів стримування корупційних правопорушень в системі ТСИЦ МВС України. Цей фактор впливає на мотивацію потенційних правопорушників, демонструючи неминучість відповідальності за скоєні злочини. Впровадження цих заходів дозволить знизити рівень корупції та підвищити якість надання послуг громадянам.

Список використаної літератури

1. Антикорупційна стратегія на 2021-2025 роки. [URL: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/antykoruptsiyna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf](https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/antykoruptsiyna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf).
2. Офіційний веб-сайт Головного сервісного центру МВС. URL: <https://hsc.gov.ua/2024/01/04/tsifrovizatsiya-poslug-ta-skorochennya-byurokratiyi-igor-klimenko-rozpoviv-pro-reformu-servisnih-tsentriv-mvs/>
3. Коптев А.М. Правове та організаційне забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України. Трибуна молодого науковця. Правова позиція, №2 (19), 2017, С.168-169.
4. Офіційний веб-сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>
5. Скочиляс-Павлів О.В. Цифровізація публічного адміністрування, як інструмент запобігання корупції. Успіхи і досягнення у науці №10(10) 2024. с. 287-288.
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення територіальних органів з надання сервісних послуг Міністерства внутрішніх справ» від 28.10.2015 р. № 899. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-2015-%D0%BF#Text>.

Оверковська Тетяна Костянтинівна

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри публічно-правових дисциплін
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ІНФОРМАЦІЮ ПРО СТАН ДОВКІЛЛЯ ЯК СКЛАДОВА В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Однією із важливих складових в діяльності органів державного управління виступає інформаційна складова. Під інформацією розуміються